

İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Dinleme-Söyleme-Çalma Öğrenme Alanına Yönelik Değerlendirilmesi

Barış Demirci¹

Özet

Bu araştırma 2006 İlköğretim müzik dersi 6. Sınıf öğretim programının “Dinleme-Söyleme-Çalma” öğrenme alanının, A3. Öğrendiği Notaları Seslendirir ve A4. Basit Çoksesli Şarkılar söyler kazanımlarının etkinlik örnekleri doğrultusunda başarı durumlarını tespit etmek, eğitim öğretim süreci içerisinde daha etkili kullanımına yönelik değerlendirme ve önerilerde bulunmak için yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Ankara İli Merkez İlçe İlköğretim Okulları oluşturmakta olup; Gözlem uygulamaları için Çankaya, Kazan, Keçiören, Yenimahalle İlçelerine bağlı beş ilköğretim okulu seçilerek örneklem grubu oluşturulmuştur. Gözleme dayalı verilerin çözümlenmesinde tek yönlü varyans analizi Anova testi uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucuna dayanarak; 6. Sınıf müzik öğretim programının “Dinleme-Söyleme-Çalma” alanının örneklem dahilinde başarı düzeyine ilişkin olumlu ve olumsuz yönleri ortaya koyulmuş, aksayan yönlerine ilişkin gerekli görülen önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Dersi Öğretim Programı, Öğrenme Alanı, Müzik Dersi Program Değerlendirme.

The Evaluation of Listening-Singing-Playing Instruction Field of Primary School Sixth Grade Level Music Classes Teaching Program

Abstract

This aim of this study was to determine the achievements through the activity samples of the acquisition “A3. Sing the notes you learned and A4. Sing Simple Polyphony Songs” adressed in teaching program of 2006 primary education music classes of sixth grade. It was also intended to focus on evaluations and suggestions offered for providing more effective teaching through instruction progress.

Universe of this study is consisted of Primary Schools of central districts of Ankara depended on Ministry of National Education. By choosing five Primary Schools depended on Çankaya, Kazan, Keçiören, Yenimahalle districts for observation practices, sample group was formed. To analyze all data based on observation, one-way ANOVA was used.

After collecting all data, positive and negative results were acquired about the achievement level within the sample of Listening-Singing-Playing instruction field of sixth grade level music teaching program. To the results, neccessary suggestions related to negative sides were offered.

Key Words: *Teaching Program of Music Classes, Instruction Field, and Evaluation of Teaching Program of Music Classes.*

Giriş

İnsanlığın yeni ve sürekli değişen ve gelişen bir çağ döneminde olduğu görülmektedir. Bilim ve teknoloji alanındaki bu hızlı değişimler ve gelişmeler insanların yaşantısını giderek karmaşıklaştırmakta, aynı zamanda değişimlere ayak uydurması gerekliliğini doğurmaktadır. Tabii ki bu değişimlere uyum sağlayabilmek ve dünya üzerindeki uluslar arası iletişim ve hızlı bilgi alış verişini takip etmek, yakalaya bilmek, belirli bir eğitim sürecinden geçmiş olmayı da beraberinde getirmektedir. Bu durum, okul öncesi eğitimden tutunda üniversitelere kadar eğitim ve öğretim programlarının, temel amaçlarından sapmadan çağdaş gelişime ve değişime ayak uydurmasının kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

“Çağdaşlığın en belirgin özelliği, bilimselliğin, bilimsel tutum ve davranışların günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası yapılmış olmasında en büyük pay, kuşkusuz eğitim sisteminindir. Türkiye’de de bilimin yol göstericiliğine olan susamışlığın, bilinçli bir düzeye çıkartılması ile, sözel düzeyden ileri uygulama düzeyine aktarılması, çağdaşlaşmanın vazgeçilmez bir zorunluluğudur” (Karasar, 2007, 2). “Eğitim kurumlarının ve eğitim uygulamalarının çağ koşullarına ve insanların gelişimine göre düzenlenmesi ve geliştirilmesi bilimsel bir yaklaşım gerektirmektedir. Genellikle çoğu ülkede eğitim kuruluşları, telaşlı, hareketli ve sorunlu bir görünüm içindedir. Ülkemizde yeni eğitim programları arayışları, bu görünümün bütünlüğü, bu genel sorunların bir parçası olarak yorumlamak pek hata olmaz” (Varış, 1997, 10).

Sorunları çözenin ve köklü, anlaşılır bir eğitim sistemi oluşturmanın ön koşulu eğitim kavramının, tanımının ve eğitim programlarının uzman kişiler tarafından çağın koşullarına göre yapılandırılması ve oluşturulmasıyla başlamalıdır. Bu tanım, kavram ve eğitim programlarının uygulama alanlarına ve bireylere aktarımı hatasız ve yalın olmalıdır. Bu bağlamda ilk önce eğitimin tanımının iyi benimsenmesi ve özümsemesi gerekmektedir. “Bireyleri ve toplumları biçimlendirmede ve yetkinleştirmede en etkili süreç eğitimidir. Eğitim kişiye istendik davranışlar kazandırmayı amaçlar. Eğitim fiziksel uyarımlar sonucu beyinde istendik biyokimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir” (Sönmez, 1994, 2). “Geniş Anlamıyla Eğitim bilinçli, amaçlı ve istendik kültürlenme, kültürleme ve kültürleşme sürecidir” (Uçan, 1994, 7).

Tanımlardan da yola çıkarak, eğitimin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi ve sürdürülebilmesi için eğitim programlarının amaçlara uygun olarak hazırlanması gerektiği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Eğitim programındaki hedeflere, program ve program kavramının amaçlarının doğru bir şekilde özümsemekle planlanıp, oluşturulması yoluyla gidilebilir. “Program kavramı bir ya da daha fazla öğrenci için eğitimel sonuçlar elde etmenin amaçlandığı planlanmış olaylar dizisi olarak algılanabilir” (Elliot W, 1979, 39). “Program: modeli, amaçları, etkili öğeleri, etkinlikleri, içeriği, zamanlama ve sıralama önerilerini ve değerlendirme şekillerini içermelidir” (Harrison, 1983, 13). “Eğitim programı; bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar. Öğretim programı ise, eğitim programı içinde ağırlık taşımakta, genellikle belli bilgi kategorilerinin bir sistem dahilinde düzenlenmesiyle oluşmaktadır” (Varış, 1997, 14). “Bir eğitim kurumunun veya sosyal çevrenin, bireylerin yaşantılarını düzenlemek ve zenginleştirmek, eğitim programı kapsamına girmektedir” (Varış,

1997, 13). Bu kapsama yönelik olarak eğitim programlarının amaca uygun bir biçimde düzenlenmesi, uygulanması, istenilen hedeflere ulaşması ve değerlendirilmesi sağlanabilir.

Eğitim, program ve eğitim programlarıyla ilgili tanım ve açıklamalardan, sonra genelden özele inerek müzik eğitimine yönelik tanımlara yer verebiliriz. Bu bağlamda; Müzik eğitimi bireylerin zihinsel ve bedensel özelliklerini buluşturma, biçimlendirme ve müziksel kişilik oluşturma sürecidir.

“Eğitimin bir alt kolu olan güzel sanatlar eğitimi ve onun da bir alt boyutu olan müzik eğitimi: Yalın ve özlü anlatımıyla bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme sürecidir” (Uçan, 2005, 30). Her alanda olduğu gibi, bilinçli ve planlı bir eğitimin uygulanabilmesi, sürdürülebilmesi ve bireylerde istenilen davranışa dönüştürülebilmesi için, mutlak surette iyi planlanmış müzik eğitimi programlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

“Müzik eğitimi programı, müzik eğitimi sürecinin önceden tasarlanan planı ve bu planın uygulamadaki görünümüdür. Bir başka deyişle müzik eğitimi programı müzik eğitimi sürecinin önceden oluşturulan tasarısı ve bu tasarımın uygulamada gerçekleşen görünümüdür” (Uçan, 2005, 61). Müzik eğitimi programı, içerisinde müzik öğretim programını barındırır. Müzik Öğretim programı, uygulamaya yönelik öğretim yöntem ve teknikleri kullanarak, eğitim programının hedeflerine ulaşmasını sağlayan bir süreçtir.

“Müzik öğretim programı, öğrenciye kazandırılacak özellikleri, yani müzik öğretimiyle erişilecek hedefleri; hedeflerin ve hedef davranışların kenetli olduğu içeriği-konuları, hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli etkinliklerden oluşan öğrenme öğretme durumlarını; hedef davranışların öğrenciye kazanılıp kazandırılmadığını ve hedeflere erişilip erişilmediğini ortaya çıkarmak için gerekli bilgileri (verileri) elde etmeye ilişkin etkinliklerden oluşan sınama-ölçme durumlarını; programın sağlamlık ve etkililik derecesini belirlemek ve öğrenci, öğretim ve program hakkında yargıya varmak için gerekli ilke, ölçüt ve işlemleri, yani değerlendirmeyi kapsar” (Uçan, 2005, 62).

“Öğretim programının iş görüsellliği ve başarı durumları, programın genel amaç ve hedeflerinin doğru ve sağlam temeller üzerine oturtulması ile sağlanabilir” (Demirci, 2009, 12). “Müzik öğretim programının kalitesi sadece derslerin bir listesini oluşturmakla değil aynı zamanda çeşitlendirilmiş ve kaliteli müzik eğitimi programının sağlanmasıyla ortaya çıkar” (Hoffer, 1983, 72). Program ne kadar iş görüsel olursa başarı düzeyi de bir okadar etkili ve verimli sonuçlar doğurur. Bu sonuçlar ışığında programın gerçek anlamda başarı düzeylerini ölçmek, ve programı değerlendirmek mümkündür.

“Program değerlendirme resmi ya da resmi olmayan şekilde olabilir. Resmi değerlendirme yazılı testlerin, standartlaşmış testlerin ya da öncelikli amacın belirlenen hedeflerin gelişimini göstermek olan performans durumlarıdır. Resmi olmayan değerlendirme ise her zaman devam eder” (Newman, 1984, 184). “Program değerlendirme

dirme, programın denenmesiyle (uygulanmasıyla) öğrenci davranışlarında hedefler doğrultusunda oluşturulan değişimleri yansıtan ölçümleri hedeflerde kapsanan ölçütlerle karşılaştırarak, programın yapısı, sağlamlığı ve etkililiği hakkında yargıya varma evresidir” (Uçan, 2005, 69).

Program değerlendirme herhangi bir programın bütün özellikleri ele alınıp bulgularından elde edilen sonuçlarla yargıya varma sürecidir. Bir programın başarı düzeyini sadece programın belli bir bölümünü ele alarak değerlendirmek o programın genel başarı durumunu yansıtmaz. Program bütünüyle ele alınmalı ve programı destekleyen her türlü öğretim yöntem ve teknikleri, araç gereç, materyal, çevre sosyal yaşam, ekonomik şartlar düşünülerek değerlendirme yapılmalıdır.

Program, eğitim programı, öğretim programı ve program değerlendirme alanlarına ilişkin bu açıklamalardan sonra ülkemizde genel müzik eğitimi programları ve bu programların geliştirip uygulanmasına ilişkin bilgilere değinebiliriz. Program geliştirme ve uygulama çalışmaları diğer eğitim alanlarında olduğu gibi, müzik eğitimi alanında da gittikçe daha çok önem kazanan ve sürekli değişim içerisinde olan kavramlardan ve uygulamalardan biridir. Bu bağlamda geçmişten günümüze ilköğretim öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim alanında birçok program geliştirme çalışmaları yapılmıştır ve birçok program yürürlüğe girmiştir. Bu programlardan birisi 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programıdır.

“Söz konusu 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programı da “**Dinleme-Söyleme-Çalma**”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” adı altında dört öğrenme alanı üzerinde yapısalıcı anlayışla biçimlendirilmiş ve kazanımlar bu öğrenme alanlarıyla kenetli olarak oluşturulmuştur” (Albuz, 2007, 5). “Yapılandırmacı Yaklaşım, öğrencilerin etkin oldukları, anlama seçerek ulaştıkları ve kendi bilgilerini hem bireysel hem de sosyal etkinlikler aracılığıyla bir bütün olarak yapılandırdıkları konularında uzlaşmaktadır. Yapılandırmacılık bir öğretim kuramı değil, daha çok bir felsefedir; dünyayı görme ve algılama şeklidir; bilgi ve öğrenmenin doğasıyla ilgili bir yaklaşımdır” (Yurdakul, 2005, 42).

“Yeni bir felsefe ve anlayış doğrultusunda oluşturulan 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programı; gerek bireylerin işbirliğine dayalı aktif öğrenme etkinliklerini içermesi, gerekse hoşgörü ortamında paylaşımcı bireyler olarak yetiştirilebilmelerinin önünün açılması bakımından bu bağlamda son derece önem taşımaktadır” (Albuz ve Özdemir, 2008, 2).

Araştırmanın Amacı

Araştırma yukarıda belirtilen 2006 ilköğretim müzik dersi 6. sınıf öğretim programının Dinleme-söyleme-Çalma alanının A3 ve A4 kazanımlarını içeren konuların etkinlik örnekleri doğrultusunda analizini, birbirleriyle olan bağlantılarını, ilişkisel-işlevsellik durumlarını, etkinlik örneklerinin uygulamaya yönelik değerlendirmesini amaçlamaktadır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma; ortamına göre alan, düzeyine göre hem temel hem uygulamalı, sürecine göre ise betimsel bir nitelik taşımaktadır. Araştırma için gerekli nitel veriler çeşitli ku-

ramsal kaynaklardan, nicel veriler ise gözlem yöntemiyle elde edilmiş olup, uygun görülen istatistiksel yöntemler doğrultusunda çözümlenerek verilerin sayısallaştırılmasıyla oluşturulmaya çalışılmıştır.

Araştırma Verilerinin Toplanması

2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı “Dinleme-Söyleme-Çalma” alanına ilişkin kazanımlar ve etkinlikler gözlem yöntemi kullanarak değerlendirilmiştir. Hazırlanan gözlem formu, örneklem gruplarına uygulanmadan önce farklı iki okulda pilot uygulama yapılarak, geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır. Örneklem grupları, kazanımlar ve etkinlikler boyutunda gözlemlenirken, yanlı ve duygusal davranılmamaya özen gösterilmiştir. Elde edilen veriler SSPS 15.0 istatistiksel bilgi veri analizi programında tek yönlü varyans analizi Anova testi uygulanarak değerlendirilmiştir.

Verilerin çözümlenmesi

“Verilerin, araştırma amaçları doğrultusunda temel öğelerini ve karakterlerini belirleme ve ayırt etme işine verilerin çözümü ya da çözümlenmesi denir. Çözümlemede ilk adım, toplanan “ham veri” leri (raw data) amaca uygun biçimde sınıflamaktır” (Karasar, 2007, 206). Gözleme dayalı veriler programa ilişkin kazanımlar ve etkinlikler olarak, sınıflandırılmıştır. Gözlem yoluyla elde edilen verilerin başarı durumunun değerlendirilmesinde nicel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen nicel ve nitel verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasında takip edilen yollar, aşamalar ve bu aşamalar sonucu elde edilen bulguların biçimlendirilmesine, aşağıda kısaca değinilmiştir.

A. Dinleme-Söyleme-Çalma

Kazanımlar:

A.3. Öğrendiği Notaları seslendirir.

- √ Do1 ve do2 aralığındaki notaları dizek üzerinde tanıyabilme.
- √ Öğrendiği notalar ilişkin öğretmenin verdiği şarkıları seslendirebilme.

A.4. Basit Çoksesli Şarkılar söyler

- √ İki sesli basit kanon çalışmaları seslendirebilme
- √ İki sesli kanon örneğine ilişkin bir şarkı seslendirebilme.

Yukarıda belirtilen kazanımların başarıya ulaşma düzeylerini belirlemek için etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinlikler her kazanım için ayrı ayrı düzenlenmiştir ve öğrenme öğretme sürecinde, kazanımlara ulaşma düzeyini belirlemektedir. Öğrenme öğretme sürecinin bir boyutu olan kazanımlar “Beşli Likert” tipi tutum ölçeği ile gözlemlenmiştir. Ders sonunda gözlemci, kazanımın ne düzeyde başarıya ulaştığını ölçmek için sınıf içerisindeki random yöntemiyle belirlediği on öğrenciye ölçeğe dayalı sorular yönelterek aldığı cevapları doğruluk derecelerine göre ölçek tablosunda işaretlemiştir. Bu uygulama beş okulda gözlem yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizi yapılarak, her okulun kazanımlara göre Anova tabloları ve çoklu

karşılaştırma tabloları ayrı ayrı oluşturulmuştur.

Elde edilen veriler, SPSS 15.0 istatistiksel bilgi veri analizi programına aktarılmıştır. Gözleme dayalı verilerinin çözümlenmesi ve bulgular haline getirilebilmesi için bu veriler, tek yönlü varyans analizi Anova testi uygulanarak çözümlenmiştir. Elde edilen verilerin test sonucuna göre anlamlılık düzeyi (P) = 0.166 > Tablo değeri (α = 0.05) olduğu durumlarda kazanımın için okullara göre ortalamaları birbirine eşitir şeklinde oluşturulan H_0 hipotezi kabul edilebilir sonucuna ulaşılmıştır şeklinde yorumlanırken, anlamlılık düzeyi (P) = 0.000 < Tablo değeri (α = 0.05) olduğu durumlarda kazanımların ortalamaları birbirine eşit değildir şeklinde oluşturulan H_1 hipotezi kabul edilebilir sonucuna ulaşılır.

Bulgular ve Yorum

Öğrenme Alanı

A. Dinleme-Söyleme-Çalma

Kazanımlar

A.3. Öğrendiği notaları seslendirir.

Do1 ve Do2 Aralığındaki Öğrendiği Notaları Dizerek Üzerinde Tanıyabilme ve Öğrendiği Notalara İlişkin Öğretmenin Verdiği Şarkıları Seslendirebilmeye İlişkin Etkinlik Örnekleri.

1. ve 2. Etkinlik

Tahtaya çıkıcı ve inici şekilde yazılan do1-do2 aralığındaki notalara öğrencilerin dikkati çekilir. Bu notaları incelemeleri, önceden öğrenmiş oldukları notaları isimleri ile söylemeleri, öğrenmedikleri notaları kırmızı bir kalemle yuvarlak içine almaları söylenir. Aşağıda verilen notaları inceleyiniz. Öğrendiğinizi düşündüğünüz notaları kırmızı kalem ile yuvarlak içine alınız. Öğrencilerin kalın do, ince si ve ince do seslerini işitsel olarak algılamaları ve kulaktan çalmaları sağlanır. Daha sonra çıkıcı ve inici olarak porte üzerinde yazılmış olan do1-do2 aralığındaki seslerden öğrenmedikleri ve kırmızı kalemle belirlemiş oldukları seslerin kalın do, ince si ve ince do sesleri olduğu ve bu seslerin yazıldığı yerler açıklanır. Çalgıları ile do1-do2 aralığındaki çıkıcı inici sesleri blok flüt üzerinde göstermeleri istenir.

Aşağıda verilen do1-do2 aralığındaki çıkıcı sesleri blok flüt üzerindeki delikleri kapatarak gösteriniz ve ilgili notalarla eşleştiriniz.

3. ve 4. Etkinlik

Öğrencilerin çalışma kitaplarında yer alan do1-do2 aralığında yazılmış olan ezgiye ilişkin olarak çalma söyleme alıştırmaları yapılır ve “Müzik Dersi” isimli şarkının çalınıp söylenmesi sağlanır.

Müzik Dersi

Orta Hız Söz-Müzik: Münir CEYLAN

zil ça lı yor ço cuk lar hay di ça buk der se koş
Haf ta da bir sa at var o da ne ça buk ge çer

İ çim de bir se vinç var şu mü zik der si ne hoş do re mi fa
şar kı la rı söy ler ken u zak la şır gam ke der do re mi fa

sol la si do do si la sol fa mi re do
sol la si do do si la sol fa mi re do

Bu bölümde, do1 ve do2 aralığındaki öğrendiği notaları dizek üzerinde tanıyabilme hedefine etkinlik örnekleri doğrultusunda ulaşabilmeye ilişkin 5 okuldan elde edilen genel bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Do1 ve Do2 Aralığındaki Notaları Dizek Üzerinde Tanıyabilmeye İlişkin Genel Bulgular ve Yorumlar.

ANOVA Tablosu						
Do 1 ve do 2 aralığındaki öğrendiği notaları dizek üzerinde tanıyabilme	N	Ortalama	Std. Hata	Hesap (F)	Anlamlılık (P)	Karar
1. Gözlem Okulu	10	4.00	0.667	1.703	0.166	H0 Kabul
2. Gözlem Okulu	10	3.80	0.919			
3. Gözlem Okulu	10	4.30	0.675			
4. Gözlem Okulu	10	4.60	0.699			
5. Gözlem Okulu	10	3.80	1.135			
Total	50	4.10	0.863			

Tablodaki A3 kazanımına ilişkin hedefe ait ortalama puanlar incelendiğinde, 4.

gözlem okulunun 4,60'lık bir oranla tamamen başarılı, 3. gözlem okulunun 4,30'luk bir oranla tamamen başarılı, 1. gözlem okulunun 4,00'lık bir oranla büyük ölçüde başarılı, 2. gözlem okulu ve 5. gözlem okulunun 3,80'lik bir oranla büyük ölçüde başarılı olduğu görülmektedir.

Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A3 kazanımına ilişkin “do1 ve do2 aralığındaki öğrendiği notaları dizek üzerinde tanıyabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 4,10'luk bir oranla tamamen başarılı olmuştur şeklinde yorumlanabilir.

Gözlem uygulanan okullarının gözlem tablosundaki sonuçları incelendiğinde, 1, 3, ve 4. gözlem okulunun kendi içerisindeki genel ortalamalarının 4,00'lık oranda ve üstünde, 2 ve 5. gözlem okulunun kendi içerisindeki genel ortalamalarının ise 3,00'm üstünde olduğu görülmektedir. Değerlendirme ölçeğine göre okulların etkinlikler doğrultusunda hedefe ulaşma düzeylerinin birbirlerine yakın oranlarda başarı gösterdiği görülmektedir. Beş okulun genel toplamının başarı düzeyinin üzerinde olduğu sonucundan yola çıkarak, etkinlik örneklerinin amacına uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak hazırlandığı ve uygulandığı söylenebilir.

Öğrendiği Notalara İlişkin Öğretmenin Verdiği Şarkıları Seslendirebilme Hedefine Etkinlik Örnekleri Doğrultusunda Ulaşabilmeye İlişkin Bulgular ve Yorumlar.

ANOVA Tablosu						
Öğrendiği notalara ilişkin öğretmenin verdiği şarkıları doğru seslendirebilme	N	Ortalama	Std. Hata	Hesap (F)	Anlamlılık (P)	Karar
1.Gözlem Okulu	10	2.20	0.919	3.311	0.018	H1 Kabul
2.Gözlem Okulu	10	2.30	0.823			
3.Gözlem Okulu	10	3.60	1.430			
4.Gözlem Okulu	10	3.50	1.269			
5.Gözlem Okulu	10	3.20	1.229			
Total	50	2.96	1.261			

Tablodaki A3 kazanımına ilişkin hedefe ait ortalama puanlar incelendiğinde, 3. gözlem okulunun 3,60'lık bir oranla büyük ölçüde başarılı, 4. gözlem okulunun 3,50'lik bir oranla büyük ölçüde başarılı, 5. gözlem okulunun 3,20'lik bir oranla büyük ölçüde başarılı, 2. gözlem okulunun 2,30'luk bir oranla kısmen başarılı ve 1. gözlem okulunun 2,20'lik bir oranla kısmen başarılı olduğu görülmektedir.

Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A3 kazanımına dair “öğrendiği notalara ilişkin öğretmenin verdiği şarkıları doğru seslendirebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 2,96’lık bir oranla kısmen başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

Gözlem okullarının gözlem tablosundaki sonuçlarına incelendiğinde, 3, 4, ve 5. gözlem okulunun kendi içerisindeki genel ortalamalarının 3,00’lük oranın üstünde, 1 ve 2. gözlem okulunun kendi içerisindeki genel ortalamalarının ise 3,00’in altında olduğu görülmektedir. Değerlendirme ölçeğine göre beş okulun hedefe ulaşma düzeylerinin de birbirlerine yakın oranlarda farklılıklar gösterdiği görülmektedir. “Öğrendiği notalara ilişkin öğretmenin verdiği şarkıları doğru seslendirebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeylerinin düşük olmasının sebebi, çalma ve söylemeye ilişkin etkinlik örneklerine yeteri kadar yer verilmediği şeklinde yorumlanabilir. Beş okulun genel toplamının başarı düzeyinin altında olduğu sonucundan yola çıkarak, etkinlik örneklerinin amaca uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak hazırlanmadığı ve uygulanmadığı söylenebilir.

Öğrenme Alanı

A. Dinleme-Söyleme-Çalma

Kazanımlar

A.4. Basit çoksesli şarkılar söyler.

İki Sesli Basit Kanon Çalışmaları Seslendirebilme ve İki Sesli Kanon Örneğine İlişkin Bir Şarkı Seslendirebilmeyle İlişkin Etkinlik Örnekleri

Etkinlik

Öğrencilere, öğretilecek ritmik kanon örneğinin (kayıkçı tekerlemesi) resimleri gösterilir ve bu resimlerden ne anladıkları sorulur.

Etkinlik

Öğrencilere, tahtaya yazılan “kayıkçı” tekerlemesinin söz kalıbı yansıma yoluyla öğretilir ve kayıkçı tekerlemesinin her cümlesine dair yaratılmış olan hareketler gösterilerek bu hareketlerin tekrar edilmesi istenir.

Daha sonra sınıf A ve B grubu olarak ikiye ayrılır “A” grubu ilk sözü söyleyip (fiş kayıkçı) hareketini yaptığında “B” grubunun ilk söze ve harekete geçmesi istenir. Grupların doğru zamanda sözlere ve hareketlere girmeleri ve bitirmeleri sağlanarak ritmik kanon oluşturulur. Ardından, yapılan etkinlikle ilgili öğrencilerin görüşü alınır ve bu çalışmanın da ritmik kanon çalışması olduğu belirtilerek kanon hakkında bilgi verilir. Ritmik kanon çalışmasından sonra tekerlemenin ezgisi verilir ve tekerleme iki sesli kanon şeklinde seslendirilir.

Etkinlik

Farklı bir kanon örneği olan “sonbahar şarkısı”nın sözleri tahtaya yazılır ve ezgisi kulaktan yansılama yöntemi ile öğretilir. Öğrencilerden öğrendikleri ezginin her cümlesine uygun hareketler oluşturmaları istenir. Öğrenciler tarafından oluşturulan hare-

2,80'lik bir oranla kısmen başarılı, 1. gözlem okulunun 2,70'lik bir oranla kısmen başarılı, 5. gözlem okulunun 2,50'lik bir oranla kısmen başarılı ve 2. gözlem okulunun 2,40'lık bir oranla kısmen başarılı olduğu görülmektedir.

Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A4 kazanımına ilişkin “iki sesli basit kanon çalışmaları seslendirebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 2,82'lik bir oranla kısmen başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

Gözlem okullarının gözlem tablosundaki sonuçlarına incelendiğinde, 4. gözlem okulu dışındaki diğer okulların kendi içerisindeki genel ortalamalarının 3,00'ın altında ve her okulun ortalamasının birbirine yakın oranlarda olduğu görülmektedir. A4 kazanımına ilişkin “iki sesli basit kanon çalışmaları seslendirebilme” hedefine, etkinlikler doğrultusunda ulaşmaya yönelik örneklerin, az olması başarıyı olumsuz yönde etkilemiş olabilir. Beş okulun genel toplamının başarı düzeyinin altında olduğu sonucundan yola çıkarak, etkinlik örneklerinin amaca uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak hazırlanmadığı ve uygulanamadığı söylenebilir.

Bu bölümde, iki sesli kanon örneğine ilişkin bir şarkı seslendirebilme hedefine etkinlik örnekleri doğrultusunda ulaşabilmeye ilişkin 5 okuldan elde edilen genel bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır.

İki Sesli Kanon Örneğine İlişkin Bir Şarkı Seslendirebilme Hedefine Etkinlik Örnekleri Doğrultusunda Ulaşabilmeye İlişkin Bulgular ve Yorumlar

ANOVA Tablosu						
İki sesli kanon örneğine ilişkin bir şarkı seslendirebilme	N	Ortalama	Std. Hata	Hesap (F)	Anlamlılık (P)	Karar
1. Gözlem Okulu	10	1,50	0,707	3,758	0,010	H1 Kabul
2. Gözlem Okulu	10	1,30	0,483			
3. Gözlem Okulu	10	1,40	0,699			
4. Gözlem Okulu	10	2,50	1,080			
5. Gözlem Okulu	10	1,60	0,843			
Total	50	1,66	0,872			

Tablodaki A4 kazanımına ilişkin hedefe ait ortalama puanlar incelendiğinde, 4. gözlem okulunun 2,50'lik bir oranla kısmen başarılı, 5. gözlem okulunun 1,60'lık bir oranla çok az başarılı, 1. gözlem okulunun 1,50'lik bir oranla çok az başarılı, 3. gözlem okulunun 1,40'lık bir oranla çok az başarılı ve 2. gözlem okulunun 1,30'luk bir oranla çok az başarılı olduğu görülmektedir.

Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A4 kazanımına ilişkin “iki sesli kanon ör-

neğine ilişkin bir şarkı seslendirebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 1,66’lık bir oranla çok az başarılı olmuştur şeklinde yorumlanabilir

Gözlem uygulanan okullarının gözlem tablosundaki sonuçlarına incelendiğinde, beş gözlem okulunun da kendi içerisindeki genel ortalamalarının 3,00’ in altında olduğu görülmektedir. A4 kazanımına ilişkin “iki sesli kanon örneğine ilişkin bir şarkı seslendirebilme” hedefine yönelik şarkıların, (kanon çalışmalarına ilişkin örneklerin) öğrenci seviyesinin üzerinde olması başarıyı olumsuz yönde etkilemiş olabilir. Beş okulun genel toplamının başarı düzeyinin altında olduğu sonucundan yola çıkarak, etkinlik örneklerinin amaca uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak hazırlanmadığı ve uygulanmadığı söylenebilir.

Sonuç

2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, “Dinleme-Söyleme-Çalma” öğrenme alanına ilişkin bulgular, gözlem yöntemi ile elde edilmiştir. Elde edilen bu bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar:

▪ Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A3 kazanımına ilişkin “Do1 ve do2 aralığındaki öğrendiği notaları dizek üzerinde tanıyabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 4,10’luk bir oranla tamamen başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

▪ Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A3 kazanımına dair “öğrendiği notalara ilişkin öğretmenin verdiği şarkıları doğru seslendirebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 2,96’lık bir oranla kısmen başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

▪ Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A4 kazanımına ilişkin “iki sesli basit kanon çalışmaları seslendirebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 2,82’lik bir oranla kısmen başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

▪ Beş okulda yapılan gözlemler sonucu A4 kazanımına ilişkin “iki sesli kanon örneğine ilişkin bir şarkı seslendirebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 1,66’lık bir oranla çok az başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

Öneriler

√ A3 kazanımına dair “öğrendiği notalara ilişkin öğretmenin verdiği şarkıları doğru seslendirebilme” hedefine, etkinlikler doğrultusunda ulaşma düzeyinin genel ortalamalarının düşük olmasının sebebi, etkinlik örneklerinin yeterli düzeyde olmadığını göstermeyebilir. Şarkıları seslendirmede kullandığımız araç gereç enstrüman ve bu enstrümana hakim olabilmeye, (yetenek düzeyleri) öğrencilerde farklılık gösterebilir. Ancak her öğrencinin mümkün olduğunca doğru seslendirebileceği basit şarkılara yer verilmelidir.

√ A4 kazanımına ilişkin “iki sesli basit kanon çalışmaları seslendirebilme” hedefine, etkinlikler doğrultusunda ulaşmaya yönelik örneklerin çoğaltılarak, öğrencilere

rin kanon çalışmalarını büyük ölçüde kavrayabilmeleri sağlanabilir.

√A4 kazanımına ilişkin “iki sesli kanon örneğine ilişkin bir şarkı seslendirebilme” hedefine yönelik şarkıların, öğrenci seviyesine uygun, zorlanmadan seslendirebilecekleri örneklerden oluşturulmasına özen gösterilmelidir.

Kaynaklar

Albuz, A., Özdemir, N. (2007), 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Genel Eğitimde Şiddetin Önlemesine Yönelik Rolü, İşlevi ve Önemi, GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik ve Şiddet konulu Sempozyumda sunulmuş bildiri Gazi Üniversitesi Ankara.

Demirci, Barış (2009). *2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi..* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Elliot, W. Eisner (1979), *The Edicational Imagination*, p.39, Macmillan Publishing Co. Inc, New York.

Harrison Lois N (1983), *Getting Started in Elementary Music Education*, p.13, Prentice-Hall, Inc, Englewood Cliffs. New Jersey.

Hoffer, Charles R (1983), *Introduction to Music Education* Wadsworth Publishing Company, p. 72, Belmont, California.

Karasar, Niyazi (2007), **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, (17. Baskı), Nobel Yayın Dağıtım ltd. Şti, Ankara.

Newman, Grand (1984), *Teaching Children Music Fundamentalsnof Music and Metod*, p, 184, Wm. C. Brown Publishers, United States of America.

Sönmez, Veysel (2001), *Program Geliştirme El Kitabı*, (7.Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara.

Uçan, Ali (2005), *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*, (3. Baskı), Evrensel Müzik Evi, Ankara.

Varış, Fatma (1997), *Eğitimde Program Geliştirme*, (7.Baskı), Alkım Kitapçılık Yayıncılık, Ankara.

Yurdakul, Bünyamin (2005), *Eğitimde Yeni Yönelimler*, (2.Baskı) Pegem A Yayıncılık, ANKARA: